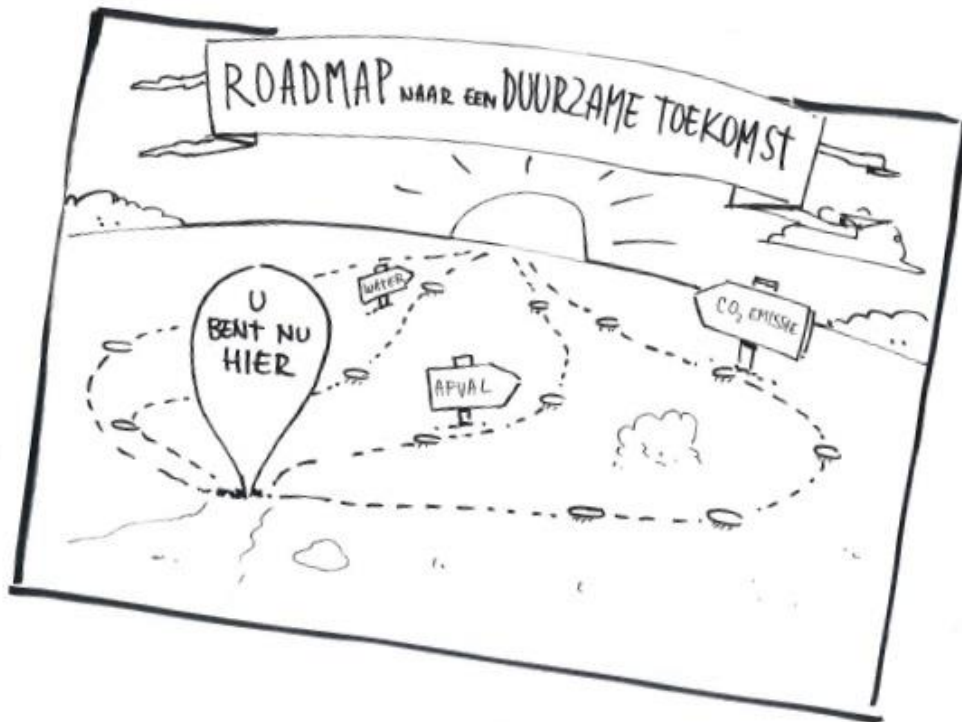

Zorg op maat, voor mens en milieu

Milieubeleid Antonius Zorggroep 2017 - 2020

Datum 10 juli 2017
Auteur Sven Talman (Milieuoördinator)
Status Definitief

Milieubeleidsverklaring

Antonius Ziekenhuis – Thuiszorg Zuidwest Friesland – Antonius Zorggroep

Thuiszorg Zuidwest Friesland en het Antonius Ziekenhuis vormen samen de Antonius Zorggroep. Wij leveren betrokken en kwalitatief hoogwaardige zorg voor de inwoners van deze regio, ook vanuit de visie om een bijdrage te leveren aan een duurzame leefomgeving. Wij zijn er voor de inwoners van de regio Zuidwest Friesland, de Noordoostpolder en op Urk.

Één van onze kernwaarden is eigentijds ondernemerschap met aandacht voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Met maatschappelijk verantwoord bedoelen we duurzaam ondernemen. We willen goed zorgen voor mens en milieu en onze verantwoordelijkheid voor de toekomstige generaties nemen. Daarom committeert de Antonius Zorggroep zich aan een integraal milieubeleid voor de lange termijn.

Speerpunten in het beleidsplan voor 2017-2020 zijn duurzaam inkopen en energiebesparing omdat er op deze thema's veel winst geboekt kan worden. De Antonius Zorggroep is een belangrijke schakel in een netwerk van aanbieders van gezondheidszorg. En we maken in diverse onderdelen van de bedrijfsvoering onderdeel uit van een keten, zoals de energieketen, afvalketen en transportketen. Wij kunnen daarom een wezenlijke bijdrage leveren aan het circulair maken van deze ketens, van onze economie. Beperking én hergebruik van natuurlijke hulpbronnen en duurzame opwekking van energie staan daarin centraal. In de komende drie jaar, maar zeker ook nog daarna, laten wij het duurzaamheidsaspect onderdeel zijn van onze inkoopvoorwaarden en deel uitmaken van ieder selectieproces. Het terugdringen van energieverbruik staat continue op onze agenda. Voor de komende beleidsperiode zullen we het aandeel van door onszelf opgewekte energie vergroten.

Om invulling te geven aan deze speerpunten hanteert de Antonius Zorggroep de Milieuthermometer van het Milieuplatform Zorgsector. Met dit instrument werken we structureel aan onze milieuprestaties en maken we deze transparant. In de beleidsperiode 2013-2015 hebben het 'zilveren' niveau van duurzaamheid van de Milieuthermometer bereikt. We gaan voor de komende periode 2017-2020 voor 'goud'. Dát is de keuze van de Antonius Zorggroep om optimaal maatschappelijk verantwoord te ondernemen.

Raad van Bestuur
Antonius Zorggroep

Drs. M.C. Kuin MBA
voorzitter Raad van Bestuur

Versiebeheer

Versie 1.0	Concepttekst	20-09-2016
Versie 1.1	Concept aanpassingen en tekstuele wijzigingen	04-10-2016
Versie 2.0	Aanpassingen inhoud	28-12-2016
Versie 2.1	Toevoeging energiebesparing in hoofdstuk 1.3	25-01-2017
Versie 2.2	Tekstuele aanpassingen	01-03-2017
Versie 2.3	Tekstuele aanpassingen	04-04-2017
versie 2.4	Planning en actiehouders toegevoegd	10-07-2017
Versie 2.5	Definitief; ondertekening Raad van Bestuur	

Inhoud

1	Milieuzorg 2017 - 2020	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Milieuthermometer	5
1.3	Evaluatie milieubeleidsplan 2012 - 2015	5
1.4	Verankering in de organisatie	7
2	Milieuprogramma 2017 - 2020	8
2.1	Milieu- en energiemanagement	8
2.2	Energie	9
2.3	Water	9
2.4	Afvalwater	10
2.5	Bodem	10
2.6	Lucht	10
2.7	Afval	10
2.8	Hinder	10
2.9	Gevaarlijke stoffen	11
2.10	Catering en voeding	11
2.11	Reiniging	11
2.12	Schoon en zuinig vervoer	12
2.13	Inkoopbeleid	12
2.14	Vastgoed/verbouw/renovatie	13

1 Milieuzorg 2017 - 2020

1.1 Inleiding

Voor u ligt het milieubeleidsplan 2017 – 2020 van de Antonius Zorggroep. De Antonius Zorggroep werkt hiermee concreet aan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). Met maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt duurzaam ondernemen bedoeld. De Antonius Zorggroep wil haar ondernemerschap op voor de mens en het milieu verantwoorde wijze vormgeven, ook voor de toekomstige generaties. Dit milieubeleidsplan is een invulling van de milieubeleidsverklaring ondertekend door de Raad van Bestuur. Het doel van het milieubeleidsplan is om in een veranderend (zorg)landschap een vaste koers te varen op milieugebied en daarmee op een duurzame toekomst.

1.2 Milieuthermometer

De Antonius Zorggroep hanteert de Milieuthermometer van het Milieuplatform Zorg als milieuzorgsysteem.

De Milieuthermometer Zorg is ontwikkeld door de vereniging Milieu Platform Zorgsector (MPZ) in samenwerking met Stichting Milieukeur (SMK). De Milieuthermometer is een middel om aan een duurzame bedrijfsvoering te voldoen op grond waarvan een ziekenhuis, GGZ, verpleeginstelling of zorginstelling een bronzen, zilveren of gouden certificaat kan halen.

Het bronzen niveau is net iets meer dan het voldoen aan milieuwetgeving. Het betreft het nemen van extra maatregelen die zich vaak snel terugverdienen. Zo vormt het de basis van een praktisch milieuzorgsysteem. Het zilveren niveau gaat een stap verder met aandacht voor onder andere duurzaam inkopen. Het gouden niveau van de milieuthermometer gaat nog een stap verder en vereist o.a. transparantie met verslaglegging. Dit niveau is gekoppeld aan het officiële nationale keurmerk Milieukeur.

1.3 Evaluatie milieubeleidsplan 2012 - 2015

Het milieubeleidsplan 2013 – 2015 genaamd “De Antonius Zorggroep wordt groen en gaat voor goud” liep in 2015 af. Dit beleidsplan is met een jaar verlengd tot en met 2016. In deze afgelopen periode zijn veel verbeteringen geïmplementeerd. In de milieujarverslagen staat een gedetailleerd overzicht van de behaalde resultaten in de afgelopen beleidsperiode. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste mijlpalen beschreven.

Milieuzorgsysteem op zilveren niveau

Het milieuzorgsysteem is in deze beleidsperiode geïmplementeerd. Het milieuzorgsysteem zorgt ervoor dat er op verschillende milieuthema's resultaten worden geboekt. In deze periode is het zilveren niveau van de Milieuthermometer bereikt. Dit betekent dat er maatregelen zijn genomen op alle milieuthema's van het milieuzorgsysteem plus een aantal extra maatregelen zoals op het gebied van energiebesparing en afval. Daarbij is een systeem van duurzaam inkopen in de organisatie geïmplementeerd.

Duurzaam inkopen geïmplementeerd

Het duurzaamheidsaspect is binnen het aanschafproces geïmplementeerd. Hierdoor wordt duurzaamheid meegewogen bij de aanschaf van middelen. Daarnaast zijn leveranciers betrokken bij de duurzaamheidsambities van de Antonius Zorggroep zoals beschreven in het vorige milieubeleidsplan.

Energiebesparing

In het kader van verduurzaming van de bedrijfsvoering en als onderdeel van het MVO zijn er in samenwerking met een externe firma's twee energieprestatiecontracten (EPC) afgesloten wat een gegarandeerde reductie van 8% in energieverbruik opgeleverd heeft. In dit traject is onder andere het koelsysteem vervangen door een modern systeem met hoger rendement. Beide energieprestatiecontracten zijn succesvol afgerond.

Op MVO-expeditie

In 2015 heeft de Antonius Zorggroep deelgenomen aan de MVO-expeditie duurzame zorg. Dit is een initiatief van MVO Nederland. De MVO-expeditie duurzame zorg is een traject langs wenkende perspectieven, streefbeelden, goede voorbeelden en werkagenda's die zijn gedeeld en gevormd tijdens zeven sessies samen met andere zorgorganisaties in het noorden van het land.

De Antonius Zorggroep wil hiermee een transitieproces op gang brengen waarbij ze samen met haar ketenpartners naar een nieuwe en duurzame kwaliteit van zorg en leven voor onze patiënten en cliënten toewerken. Een circulaire economie, een inclusieve samenleving en positieve gezondheid zijn hiervan de uitgangspunten.

De Antonius zorggroep heeft dit traject in 2016 afgerond en heeft hierbij kennis en informatie vergaard op de thema's; patiënten- en cliëntenzorg, medewerkers, milieu en inkoop, vastgoed, zorgketen, governance en community. Hiermee kunnen nieuwe en duurzame oplossingen voor de bestaande uitdagingen in de gezondheidszorg gevonden worden.

Onderzoek afvalwater

In 2016 is er een onderzoek afgerond naar het afvalwater binnen het Antonius Ziekenhuis. Vooral door het produceren van maaltijden wordt het afvalwater vervuild. De vervuilingsgraad van het afvalwater is gereduceerd door het plaatsen een zeef in de productiekeuken en door het plaatsen van een nieuwe vetvangput. Deze maatregelen hebben geleid tot minder belasting voor het milieu en een verlaagde afvalwaterheffing.

Daarnaast neemt de Antonius Zorggroep al enkele jaren deel aan het project Demosite Afvalwater. Uit onderzoek blijkt dat geneesmiddelen lastig uit afvalwater te verwijderen zijn. Geneesmiddelen in oppervlaktewater zijn niet gewenst vanuit het oogpunt van drinkwatervoorziening (volksgezondheid). Onderzoek naar de aanwezigheid en risico's van antibiotica en antibiotica resistente bacteriën in afvalwater van ziekenhuizen is nodig en kan worden uitgevoerd op de demosite.

De demosite is een locatie aan de Simmerdyk 8 waar innovatieve technologie met betrekking tot waterzuivering kan worden ontwikkeld, getest en gedemonstreerd. Afvalwater van verschillende afdelingen uit het ziekenhuis wordt naar deze locatie gevoerd. Bedrijven kunnen hier hun technologieën verder uit ontwikkelen en perfectioneren. De demosite is uitgerust met alle noodzakelijke voorzieningen (aan- en afvoer van water, elektra, arbo- en veiligheidsvoorzieningen en vergunningen).

1.4 Verankering in de organisatie

In 2013 is de Antonius Zorggroep begonnen met het opzetten van een structuur om aan concrete milieuthema's te werken.

De milieucoördinator is verantwoordelijk voor de dagelijkse coördinatie en monitoring van de milieuactiviteiten en het borgen van het milieuzorgsysteem. De milieucoördinator rapporteert periodiek aan de manager Facilitair Bedrijf. Uitzonderingen worden geëscaleerd naar de manager Facilitair Bedrijf, er wordt dan gekeken of er voldoende middelen (tijd, geld, expertise) aanwezig zijn om het project succesvol af te ronden.

De projecten uit het milieubeleidsplan worden gecoördineerd door de milieucoördinator. De uitvoering wordt deels in de lijn gelegd en deels bij de milieucoördinator. Draagvlak en inbreng van de medewerkers is voor het resultaat cruciaal.

2 Milieuprogramma 2017 - 2020

De Antonius Zorggroep gaat voor 'goud'. In de komende beleidsperiode moet het duurzaam ondernemerschap op de Milieuthermometer het gouden niveau bereikt hebben. Het Milieuprogramma beschrijft voor verschillende thema's welke doelstellingen behaald moeten worden.

2.1 Milieu- en energiemangement

De Antonius Zorggroep wil duurzaam ondernemen en ook op lange termijn innovaties op het gebied van zorg en milieu ontwikkelen en borgen. Vanzelfsprekend wil de organisatie blijven voldoen aan geldende wet- en regelgeving op het gebied van milieu. De ambities voor de komende drie jaar gaan nog verder. Duurzaam inkopen en verdergaande energiebesparingen zijn de hoofdpunten van het te voeren beleid. Om het gouden certificaat te behalen, zijn transparante verslaglegging en duurzaam bouwen thema's waar ook aandacht aan wordt besteed. Voor het borgen van het milieubeleid in de organisatie zijn drie zaken essentieel:

- het blijvend toetsen van de normen van het milieuzorgsysteem
- een transparante registratie en verslaglegging van doelen en resultaten
- en het realiseren van commitment bij de medewerkers.

Milieuvergunning vraagt milieuzorgsysteem

De Antonius Zorggroep beschikt over een Milieuvergunning op Hoofdlijnen. Dit laat de Antonius Zorggroep veel initiatief en eigen verantwoordelijkheid bij het beheersen en verlagen van de milieubelasting. De basis voor deze Milieuvergunning op Hoofdlijnen wordt gevormd door een adequaat milieuzorgsysteem, dat de Antonius Zorggroep middels de Milieuthermometer Zorg heeft geïmplementeerd en geborgd. Via systematische milieuzorg bewijst De Antonius Zorggroep dat het continu bezig is met het verminderen van de milieubelasting en vormt het thema Milieu een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering. Voor de periode 2017-2020 heeft de Antonius Zorggroep de ambitie om van het zilveren naar het gouden niveau te komen.

Transparante registratie en verslaglegging

Het gouden niveau van de Milieuthermometer vereist vooral transparantie van verslaglegging. Om de transparantie van de milieucijfers te verbeteren, wordt er gebruik gemaakt van de Milieubarometer. Dit is een instrument waarin de milieucijfers zoals energieverbruik, waterverbruik en afval, worden geregistreerd. De uitkomst van de Milieubarometer wordt beschreven in het maatschappelijk jaarverslag en gepubliceerd.

Communicatie en commitment als voorwaarde voor succes

Om voldoende draagvlak te krijgen voor het gevoerde milieubeleid en de te nemen maatregelen is het nodig om continue te communiceren over de essentie van het milieubeleid, de concrete milieudoelen en de bereikte milieuprestaties. Commitment vanuit de gehele Antonius Zorggroep is van groot belang om de gestelde doelen te realiseren. Voorgesteld wordt op afdelingen milieu-ambassadeurs te werven die actief deelnemen aan diverse projecten.

Acties 2017 – 2020

Acties 2017 – 2020	Actiehouder
Milieubeleid opstellen en vaststellen	Voorzitter RvB en milieuoördinator
Milieujaarverslag opstellen en milieujaarverslag openbaar maken voor stakeholders	Milieuoördinator en Secretaris RvB
Onderzoek naar het verbeteren van de communicatie met als doel dat milieuzorg breder in de organisatie is ingebed.	Milieuoördinator

2.2 Energie

Één van de kernthema's is energiebesparing. Energieverbruik heeft door het opraken van fossiele brandstoffen, de uitstoot van het broeikasgas CO2 en fijnstof enorme impact op ons klimaat. Energie is voor de Antonius Zorggroep tevens een grote kostenpost.

Het energieverbruik moet in de komende jaren verder teruggebracht worden door de inzet van energie-efficiënte apparatuur en verlichting, het zelf opwekken van energie en anders inkopen van groene energie.

Acties 2017 – 2020	Actiehouder
Onderzoek naar het installeren van zonnepanelen op het dak, waarbij minimaal 10% van de energieconsumptie door eigen productie wordt opgewekt	Hoofd Gebouw en Techniek
Warmte Kracht Koppeling (WKK) vervangen	Hoofd Gebouw en Techniek
Onderzoek naar de haalbaarheid van een derde energieprestatiecontract	Manager Facilitair Bedrijf
Onderzoek voor het plaatsen van een systeem voor warmte-koude opslag (WKO)	Hoofd Gebouw en Techniek
Vervanging van TL8-verlichting door LED	Hoofd Gebouw en Techniek
Energy Performance of Building Directive (EPBD-keuring) laten uitvoeren	Hoofd Gebouw en Techniek
Aansluiten bij de ontwikkeling van de plannen van de gemeente Súdwest Fryslân voor het verduurzamen van het energieverbruik van Sneek door middel van geothermie.	Manager Facilitair Bedrijf

2.3 Water

Door op grote schaal water te verbruiken en daarvoor grondwater te onttrekken verdroogt de natuur. Bij het gebruik van warm water verbruiken we bovendien energie. Door zuinig om te gaan met water sparen we het milieu en direct kosten. Het waterverbruik kan op twee manieren worden beïnvloed: door technische aanpassingen waardoor het niet meer mogelijk is om grote hoeveelheden water af te nemen en daarnaast door de gebruikers bewuster te maken van hun gedrag.

Acties 2017 – 2020	Actiehouder
100% van de tappunten waterbesparend maken	Teamleider Logistiek Logistieke medewerkers

2.4 Afvalwater

Chemicaliën- en medicijnresten in het afvalwater leveren steeds grotere problemen op in de wereld. Deze restproducten worden vaak onvoldoende uit het drinkwater gefilterd, waardoor mensen resistent worden voor bijvoorbeeld antibiotica. Door binnen de zorgsector gezamenlijk op te trekken bij het reduceren van medicijnresten in het afvalwater wil de Antonius Zorggroep een bijdrage leveren aan een oplossing voor dit probleem.

Acties 2017 – 2020

Actiehouder

Meedoen met een onderzoek vanuit Rijkswaterstaat met als onderwerp het reduceren van medicijnresten in afvalwater	Afdelingshoofd Klinische farmacie Milieucoördinator
---	--

2.5 Bodem

De Antonius Zorggroep heeft in haar beleid de preventie van bodemverontreiniging geborgd. Er is een actueel overzicht van risicovolle locaties en er worden adequate maatregelen getroffen, zoals het gebruik van lekbakken, vloeistofdichte vloeren en continue kwaliteitscontroles hierop. Deze maatregelen worden ook getoetst door externe partijen (bijvoorbeeld door een veiligheidsadviseur).

2.6 Lucht

De installaties die uitstoot van voor mens en milieu schadelijke stoffen veroorzaken worden volgens geldende overheidsnormen onderhouden, waardoor de uitstoot tot een minimum wordt beperkt. Tevens wordt er zoveel mogelijk met natuurlijke koelmiddelen gewerkt.

2.7 Afval

Het afvalpreventieplan geeft inzicht in de vermindering van de afvalstromen binnen de zorggroep. Volgens dit plan wordt een evaluatie van afgeronde verbeteracties gemaakt en wordt richting gegeven aan de acties voor de komende periode. Het afvalpreventieplan wordt jaarlijks bijgesteld.

Acties 2017 – 2020

Actiehouder

Samen met de afvalverwerker een onderzoek doen naar mogelijkheden om afval te reduceren.	Teamleider logistiek en Milieucoördinator
--	--

In 2020 reduceren van het Specifiek Ziekenhuisafval met 10% ten opzichte van 2016 (in kilogrammen)	Teamleider logistiek
--	----------------------

2.8 Hinder

Alle incidenten en klachten ten aanzien van geur, geluidshinder of andere vormen van overlast worden via de bestaande kanalen gemeld en geregistreerd.

2.9 Gevaarlijke stoffen

De Antonius Zorggroep ziet er in de komende beleidsperiode actief op toe dat het gebruik van gevaarlijke stoffen op de lijst Zeer Zorgwekkende Stoffen en de lijst Prioritaire stoffen Kaderrichtlijn Water (KRW) wordt geminimaliseerd. Voor iedere reeds in gebruik genomen of nieuw aan te schaffen stof wordt een onderzoek gestart naar alternatieven. Als er geen dringende redenen zijn om deze stof te gebruiken, zal het alternatief in gebruik worden genomen.

Acties 2017 – 2020

Actiehouder

Opstellen en uitvoeren beleid voor minimalisatie van het gebruik van stoffen van de lijst Zeer Zorgwekkende Stoffen en lijst Prioritaire stoffen Kaderrichtlijn Water (KRW)	Manager Facilitair Bedrijf
---	----------------------------

2.10 Catering en voeding

Kwaliteit en cliëntgerichte voedingszorg op maat staat voorop. We leveren een passend aanbod om relevant te zijn voor de verschillende doelgroepen. Samen met andere partners in het zorgnetwerk organiseren onze professionals de best mogelijke voedingszorg rondom de patiënt/cliënt en haar omgeving. De voeding is lekker, gezond, duurzaam en veilig.

Verspilling van voedsel levert naast meer afval ook onnodige uitstoot van CO2 en gebruik van landbouwgrond, water en voer op. Ook in de Antonius Zorggroep wordt nog steeds voedsel onnodig weggegooid. Met het oog op de laatste verbeteracties wordt de reductie van voedselresten (swill) verder doorgezet. In 2020 moet de hoeveelheid swill met 10% gereduceerd zijn ten opzichte van 2016. Een ander onderdeel van de reductie is het composteren van de voedselresten waardoor de hoeveelheid swill tot een minimum wordt beperkt.

Acties 2017 – 2020

Actiehouder

Onderzoek naar reduceren van swill. Doel is om in 2020 10% swill te reduceren (op dit moment 20%)	Afdelingshoofd (productie)keuken Afdelingshoofd voeding
Onderzoeken of het swill gecomposteerd kan worden. Daarnaast wordt er een keus gemaakt of dit binnen het Antonius Ziekenhuis wordt toegepast.	Teamleider Logistiek
Project inrichting voedingszorg afronden (2018)	Afdelingshoofd Voeding
Duurzaamheidsbeleid voeding opstellen (2017)	Afdelingshoofd Voeding

2.11 Reiniging

Binnen de Antonius Zorggroep wordt er alleen nog maar gebruik gemaakt van minder milieubelastende schoonmaakmiddelen. Deze voldoen aantoonbaar aan de eisen van EU Ecolabel of Nordic Swan.

2.12 Schoon en zuinig vervoer

De Antonius Zorggroep bestaat uit een ziekenhuis en een thuiszorgorganisatie. Dit betekent dat er regelmatig bedrijfsmatige vervoersbewegingen zijn, omdat zorg aan huis wordt geleverd. Om de milieugevolgen van het autogebruik tot een minimum te beperken, wil de zorggroep innoveren.

Er zal een onderzoek worden gestart naar de haalbaarheid om 0% CO₂-uitstoot mogelijk te maken voor de bedrijfsmatige vervoersbewegingen binnen de Antonius Zorggroep. De haalbaarheid zal worden getoetst met als uitgangspunt dat zowel de omstandigheden voor mens, milieu en onderneming moeten verbeteren.

Er zal ook een project worden gestart om het aantal zakelijke gereden kilometers terug te dringen, met 10% in 2020 ten opzichte van 2016.

Acties 2017 – 2020

Actiehouder

Onderzoek naar de haalbaarheid om 0% uitstoot mogelijk te maken voor zakelijk vervoer

Teamleider logistiek & milieucoördinator

Zakelijke kilometers met 10% reduceren in 2020

Teamleider logistiek & milieucoördinator

2.13 Inkoopbeleid

Bij de aankoop van producten en diensten wordt er niet alleen stilgestaan bij de kwaliteit en prijs, maar ook de effecten op het milieu wordt meegewogen. Duurzaam inkopen draagt direct bij aan een circulaire economie; producten en materialen kunnen aan het eind van hun gebruiks- of levensduur weer optimaal ingezet worden in een nieuwe productcyclus.

In de beleidsperiode 2017-2020 zal duurzaam inkopen worden geborgd. De Antonius Zorggroep gaat hiervoor structureel toepassen:

- de EU-criteria voor groene overheidsopdrachten voor elektrische en elektronische apparatuur in de gezondheidszorgsector (EEA gezondheidszorg)
- de Pianoo¹-criteria van het Expertisecentrum aanbesteden voor facilitaire producten
- en de Europese green procurement-criteria² voor medische hulpmiddelen

Acties 2017 – 2020

Actiehouder

Inkoopbeleid vaststellen

Hoofd Inkoop

Alle van toepassing zijnde middelen die worden aangeschaft binnen de Antonius Zorggroep worden getoetst aan de Pianoo- en Europese green procurement-criteria

Inkopers

¹ [Pianoo](#)

² [De Europese green procurement-criteria](#)

2.14 Vastgoed/verbouw/renovatie

Binnen dit milieubeleidskader wil de Antonius Zorggroep een stap zetten op het gebied van duurzaam bouwen. Veel leveranciers en bouwbedrijven maken al gebruik van duurzame materialen en technieken. De Antonius Zorggroep wil dit vanuit haar rol als klant ook uitdragen en zal bij renovatieplannen met een bouwsom van meer dan € 100.000,- het duurzaamheidsaspect meenemen in de bouwplannen. Duurzaamheid komt bijvoorbeeld terug in de keuze van materialen. Er wordt tevens een programma geïmplementeerd waarmee een score voor duurzaamheid wordt berekend volgens bijvoorbeeld het Breeam³-instrument.

Acties 2017 – 2020	Actiehouder
Beleid ontwikkelen op het gebied van duurzaam bouwen	Facilitair manager
Systeem van duurzaam bouwen implementeren waardoor de impact op het milieu wordt geobjectiveerd.	bouwcoördinator & milieucoördinator
Bij relevante bouw- en verbouwprojecten, worden duurzaamheidsaspecten meegewogen	bouwcoördinator

---

³ [Breeam](#)